

Olje- og energidepartementet

Høringsuttalelse – Enovas rapport fra forprosjekt om energimerkeordningen for bygninger og ordningen for energivurdering av tekniske anlegg

Huseierne mener at:

- det er stort rom for forbedringer i dagens energimerkeordning, og vi støtter initiativet OED og Enova tar for å få til dette
- ny energimerkeordning ikke kan tre i kraft fra 1. januar 2021 slik Enova legger opp til
- følgende må på plass før en forskrift som hjemler en ny energimerkeordning kan ferdigstilles og sendes på høring:
  - o Myndighetene må ta stilling til ny nettleiestruktur og en eventuell ny modell for prising av effekt.
  - o Det må etableres en standard for beregning av effekt.
  - o De juridiske og økonomiske konsekvensene må være utredet.

Enova og OED vil nå videreutvikle energimerkeordningen for bygg, med mål om å bedre reflektere utfordringene i energisystemet. Huseierne mener at målet om å inkludere et effektelement i energimerkeordningen allerede fra 1. januar 2021 ikke er realistisk. Slik vi ser det har forskriftsendringene ingen hensikt før OED har tatt stilling til om, hvordan og når en ny nettleiestruktur med et større effektelement blir innført. Man bør ikke endre energimerkeordningen før dette er avklart. Kun da kan man sikre at ordningen er tillitsgivende, relevant og lett å forstå for målgruppene, som Enova selv skriver er målet de har lagt til grunn for i forprosjektet for en ny energimerkeordning.

Bakgrunn og politiske føringer

Energimerkeordningen for bygninger trådte i kraft 1. januar 2010. Energimerking er obligatorisk for nybygg og for alle som skal selge eller leie ut boliger eller yrkesbygg. Dagens energimerke består av en energikarakter på en skala fra A til G og en oppvarmingskarakter på en fargeskala fra grønn til rød. Selve Energimerket er hovedelementet på en energiattest som viser bygningens energitilstand, og målet er at energimerkingen skal bidra til økt informasjon om byggets energibruk og mulighetene for å redusere energibruken.

I 2016 overførte departementet den daglige forvaltningen av energimerkeordningen fra NVE til Enova. Begrunnelsen var Enovas forutsetninger for å utvikle ordningen i samspill med sine informasjonsaktiviteter og tilskuddsordninger.

Enova har gjort noen grunnleggende undersøkelser for å vurdere styrker og svakheter ved innretningen av ordningene, herunder valg av systemgrense, utforming av energiattesten og muligheten for samspill med andre virkemidler. Departementet vurderer nå

energimerkeordningen og ser nærmere på tiltak for utvikling av ordningen, og har derfor sendt ut Enovas forprosjekt for ny energimerkeordning på høring.

Foreslår store endringer i ordningen

Enova leverte 20. desember rapporten *Forprosjekt – Ny energimerkeordning*. I rapporten skisserer Enova mulige forbedringer av energimerkeordningen for bygninger. Med forslagene ønsker Enova å gjøre presentasjonen av bygningens energitilstand mer brukervennlig, og hovedmålet har vært at ordningen skal være relevant, tillitsgivende og enkel å forstå.

I forprosjektet er det jobbet frem forslag til ny utforming av energimerke og energiattest. Forslagene omhandler avvikling av oppvarmingskarakter, felles merking av flerbolighus, innføring av et effektelement i energimerket, utforming av energimerkeskalaen, muligheter for å simulere effekten på energimerket av ulike tiltak, mulighetene for å knytte mer informasjon til energimerkeordningen, samt selve utformingen og presentasjonen av merket og energiattesten. I tillegg omhandler den ordningen for energivurdering av tekniske anlegg.

Enova vil blant annet forenkle selve energimerket og lage én skala, med mål om å enkelt vise byggets energitilstand og samtidig kunne si noe om byggets energikostnader. Det er tenkt at dagens energikarakter og oppvarmingskarakter utgår, og Enova vil inkludere elektrisk effekt når man skal beregne energikarakter. Dagens karakterer erstattes av et energimerke basert på en vektet sum av energipoeng og effektpoeng. I praksis vil det fungere slik at det legges opp til en beregningsmodell hvor energi og elektrisk effekt beregnes hver for seg, hvor det vil gis poeng på en skala som strekker seg fra 0 til 100. Dette vil igjen inndeles i bokstavkarakterene A til G. Effektpoengene skal være basert på byggets beregnede effektbelastning på elnettet, så her vil alternativer til elektrisitet, som fjernvarme og bioenergi, kunne belønnes i større grad enn i dag. Man håper at man ved hjelp av omleggingen motiverer til utnyttelse av fleksibiliteten i byggene, slik at behovet for kostbare investeringer i eksisterende infrastruktur begrenses når øvrige sektorer skal elektrifiseres.

Ved inkludering av effekt i energimerket må det velges en vektingsfaktor som bestemmer i hvor stor grad effekt- eller energipoengene bestemmer energimerket. Men i hvor stor grad energi og elektrisk effekt faktisk skal vektes, finnes det ikke noe klart svar på. I rapporten kommer det kun frem at vektingsfaktoren bør bestemmes av departementet.

Når det kommer til Enovas ønske om felles merking av flerbolighus for å styrke ordningen, så er det viktig å være bevisst på at det er et valg som vil gjøre at eier av den enkelte andel/bolig i mindre grad enn før vil ha mulighet til å gjennomføre større tiltak som påvirker energitilstanden.

Må ta oss tid til å tenke helhetlig

Vi mener ordningen er viktig, og ønsker å støtte opp om gode ideer og forslag til forbedringer av energimerkeordningen som gjør den enklere og mer treffsikker. Men når man skal gjøre endringer, er det viktig at man samtidig sikrer at de målsetningene man setter seg nås.

Flere av forslagene i rapporten vil kreve endringer i *forskrift om energimerking av bygninger og energivurdering av tekniske anlegg*, bedre kjent som energimerkeforskriften for bygninger. Her er det verdt å nevne at det i forprosjektet ikke gjort noen juridisk analyse over dette.

Det finnes per i dag heller ingen norsk standard for beregning av effekt, men den er ifølge Enova under utarbeidelse. Enova foreslår likevel å ikke vente på standarden før innføringen

av ny energimerkeordning og beregningsmodell. I mangel på en effektberegningsstandard, foreslår de heller at maksimalt effektbehov beregnes iht. TS 3031 basert på dynamisk energiberegning over ett eller flere vinterdøgn, ved dimensjonerende utetemperatur vinter.

Vi minner om at energifeltet i disse dager i stor endring, og vi står overfor en storstilt omstilling og elektrifisering av samfunnet vårt på mange felt. Det viktigste, og det som har skapt mest uro hittil, er NVEs forslag til ny nettleiestruktur. Det bærer preg av ønske om å oppnå en rekke målsettinger samtidig, uten å redegjøre for åpenbare målkonflikter eller synliggjøre hvilke mål man har som prioritet å oppnå. Det er ikke gitt at en nettleiestruktur med fokus på effekt sikrer effektiv utnyttelse av strømmettet.

Disse tingene henger sammen, og er avhengige av hverandre for at forbrukerne skal skjønne hva som treffer dem. Vårt standpunkt er derfor at man ikke vil klare å få på plass en mer forståelig energimerkeordning ved innføring av effektelement allerede fra 1. januar 2021, siden man foreløpig ikke har en standard for beregning av effekt og vi ikke vet om husholdningene på det tidspunktet er blitt introdusert for effektbegrepet gjennom nettleien.

Vi bør ha det mindre travelt

Enova anbefaler innføring av ny ordning allerede fra neste år, selv om usikkerheten knyttet til ny nettleie med mulig innføring av effekttariffer er stor. I den parallelle høringen som går på endring av nettleiestrukturen med høringsfrist 25. mai, legges det opp til gradvis innføring fra 2022-2027. Valg, tilpassing og implementering av modell vil være sprikende, og det vil ikke finnes et fasitsvar for alle landets innbyggere.

Enova skriver selv at en av de sentrale grunnene til at de anbefaler ny energimerkeordning fra 1. januar 2021, er at tariff på el forventes å inkludere effekt fra 2021. Det står at: «*NVE forventes i løpet av høsten å konkludere på føringer for tariffmodell for effektuttak i kraftnettet fra 2021. Enova anser det som en stor fordel om energimerkeordningen begynner å inkludere effekt omtrent på samme tidspunkt.*» Her opplever vi at Enova forskutterer hva som blir resultatet av den andre høringen, i tillegg til at de legger opp til at endringen vil skje raskere enn det NVE legger til grunn.

De mange variablene vil kunne skape mye usikkerhet og uheldige utslag. Med den bakgrunn mener vi at ny energimerkeordning ikke kan innføres allerede fra 1. januar 2021. Hvis målet med omleggingen av energimerket er å gjøre ordningen mer relevant, brukervennlig og enkel å forstå, så er det god grunn til å poengtere at dette bør skje *etter* en eventuell innføring av effektledd på nettleien. Først da vil forbrukerne ha et forhold til effekt, og en større forståelse for hvorfor det er så viktig. Da er kanskje også en beregningsmodell for effekt på plass.

Rom for forbedringer i dagens ordning

Helt siden energimerkeordningen ble innført har den vært grunnlag for diskusjon, og det er enighet om at det er forbedringspotensial for å øke effekten av ordningen. Huseierne synes derfor det er positivt med signaler om forbedring, men understreker at det er viktig at endringene man initierer faktisk er utløsende for å nå de satte målene med omleggingen.

Huseierne kan likevel ikke se at en beslutning om å innføre effektpoeng allerede fra 1. januar 2021 vil bedre forbrukernes forståelse og bruk av ordningen. Først må vi få på plass en standard for beregning av effekt. De juridiske og økonomiske konsekvensene må også utredes, i tillegg til at myndighetene må ta stilling til ny nettleiestruktur og en eventuell ny modell for prising av effekt.

Huseierne

Forprosjektet som nå er på høring og innspillene vil sammen danne et viktig grunnlag for hovedprosjektet for ny energimerkeordning når rammene er avklart. Neste trinn vil da være ny høring på selve forskriften når den kommer. Med tanke på at det tas sikte på innføring av en ny energimerkeordning fra 1. januar 2021, vil tiden være svært knapp.

Vår anbefaling er derfor at man ikke bør endre energimerkeordningen før disse tingene er på plass. Kun da kan man sikre at ordningen blir treffsikker, mer forståelig og ikke minst mer brukervennlig for forbrukerne.

Oslo, 13. mai 2020

Linda Ørstavik Öberg
Energipolitisk rådgiver

Morten Andreas Meyer
Generalsekretær